

تخصص مالی کمیته حسابرسی و مدیریت سود شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

عزیز گرد*^۱

سید حمید میرعلایی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۱/۱۳ تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۰۳/۰۸

چکیده

این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از نوع توصیفی - تحلیلی همبستگی است. برای گردآوری داده‌های مورد نیاز این پژوهش از نرم‌افزارهای اطلاعاتی ره‌آورد نوین و همچنین از آرشیو الکترونیکی کتابخانه بورس اوراق بهادار تهران استفاده شده است. لازم به توضیح است که اطلاعات مربوط به تخصص مالی اعضا از سایت بورس اوراق بهادار تهران قسمت حسابرسی شرکت‌ها گردآوری شده در این قسمت اسامی ۲۱۹ شرکت بورسی و فرابورسی که کمیته حسابرسی دارند درج گردیده و اطلاعاتی همچون عضو مالی، مستقل اعضای کمیته حسابرسی مشخص گردیده است. در ضمن اطلاعات تکمیلی مربوط به اعضای کمیته حسابرسی در شبکه کدال موجود می‌باشد (که بعضاً ممکن است تغییراتی هم در اواخر سال ۱۳۹۳ در ترکیب اعضا داده شده باشد). برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از تحلیل ضرایب رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند که بر اساس حذف سیستماتیک و بر اساس شرایطی که بایستی شرکت دارای کمیته حسابرسی باشد تنها ۹۵ شرکت به عنوان نمونه آماری در نظر گرفته شد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار 9 eviwes مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که تخصص اعضای کمیته حسابرسی بر مدیریت سود واقعی را افزایش و مدیریت سود تعهدی را کاهش خواهد داد.

واژگان کلیدی

کمیته‌ی حسابرسی، تخصص مالی، مدیریت سود، مدیریت سود واقعی، مدیریت سود تعهدی

^۱استادیار، گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور تهران، ایران

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور تهران، ایران

۱. مقدمه

تحول در محیط اقتصادی ایران در سال‌های اخیر، به ویژه با افزایش خصوصی‌سازی و واگذاری شرکت‌های دولتی و نیز توسعه بازار سرمایه سبب شده است که راهبری شرکتی به عنوان مکانیزم نظارتی بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. کمیته حسابرسی از اجزای ارکان راهبری بنگاه تلقی می‌شود و عاملی تعیین‌کننده در روند گزارشگری مالی است، که اعتبار صورت‌های مالی حسابرسی شده را افزایش می‌دهد. از طرف دیگر، شرکت‌ها و سهامداران برای نظارت دقیق‌تر بر زمینه‌هایی همچون ریسک، جدوگیری از اتلاف منابع شرکت، صحت گزارشگری مالی و رعایت الزامات قانونی و مقرراتی، بر قضاوت اعضای کمیته حسابرسی اتکا می‌کنند. هر عضو کمیته حسابرسی، برای انجام وظایف خود به شناخت درست و آشکار وظایف خود با توجه به منشور فعالیت کمیته و سایر الزامات قانونی نیاز دارد. برای نمونه، منشور کمیته حسابرسی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، بندهایی درباره‌ی استقلال و تخصص اعضای کمیته دارد. با توجه به مطالب بیان شده در همین منشور اعضای کمیته حسابرسی برای انجام موثر وظایف ذکر شده در منشور باید تخصص مالی داشته باشند و این تخصص فراتر از آشنایی صرف با صورت‌های مالی است. لازم به ذکر است که اعضا نباید تخصص پیش‌گفته را در طول زمان از دست بدهند به همین جهت، شرکت‌ها باید آموزش مستمر اعضا و مشاوره‌های حرفه‌ای شامل آخرین تغییرات در استانداردها و اصول حسابداری، حسابرسی، قوانین و مقررات بازار سرمایه کشور و قوانین تازه وضع شده را برای اعضا فراهم کنند. بسیاری از کشورها به صورت دوره‌ای تخصص مالی اعضا را ارزیابی می‌کنند (فخاری و رضایی پسته نئی، ۱۳۹۶).

پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه بیانگر این موضوع است که وجود اعضایی با تخصص مالی در کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی مرتبط است (جامعی و رستمیان، ۱۳۹۵). از این رو ما در این پژوهش با بررسی این موضوع که آیا تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر مدیریت سود تاثیر دارد را بررسی خواهیم کرد.

مبانی نظری و فرضیات پژوهش

فرایند اندازه‌گیری سود و نتیجه‌ی آن نقش مهمی در اداره‌ی شرکت دارد و معمولاً کاربران صورت‌های مالی اهمیت زیادی برای آن قایلند. از آنجا که محاسبه سود بنگاه اقتصادی متأثر از روش‌های برآورد حسابداری است و تهیه‌ی صورت‌های مالی به عهده‌ی مدیریت واحد تجاری است ممکن است به دلایل مختلف، مدیر اقدام به مدیریت سود نماید (آزادی، مشکی و سمیع پور، ۱۳۹۴).

مدیریت سود هنگامی رخ می‌دهد که مدیران از قضاوت‌های شخصی خود در گزارشگری مالی استفاده کنند و ساختار معاملات را جهت تغییر گزارشگری مالی دستکاری نمایند. این هدف یا به قصد گمراه نمودن برخی از صاحبان سود در خصوص عملکرد اقتصادی شرکت یا تأثیر بر نتایج قراردادهایی است که انعقاد آنها منوط به دستیابی به سود شخصی است (هلی^۱ و والن^۲، ۲۰۱۲).

تعدادی از مشخصات بالا باعث رسوایی شرکت‌هایی مثل انرون و ولد کام و... شد که نگرانی عمومی در مورد یکپارچگی اطلاعات حسابداری در بازار سرمایه و اخلاق در حسابداری و گزارشگری مالی شد. برای پرداختن به این نگرانی‌ها، قانون

¹ Healy

² Wahlen

ساربانس آکسلی^۳ تصویب و در ژوئیه ۲۰۰۲ لازم الاجرا شد. تغییرات گسترده در الزامات راهبردی شرکتی، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس ایالات متحده برای بهبود کیفیت گزارشگری مالی اعمال شد. چان و همکاران^۴ (۲۰۰۸) مدیریت سود اقلام تعهدی و مدیریت واقعی سود را در قبل و بعد از دوره ساربانس آکسلی مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها دریافتند که سطح مدیریت واقعی سود بعد از دوره ساربانس آکسلی افزایش یافته است در حالی که سطح مدیریت سود اقلام تعهدی در مدت زمان مشابه کاهش یافته است. نتایج آنها نشان می‌دهد که شرکت‌ها ممکن است مدیریت سود را از اقلام تعهدی به مدیریت واقعی سود تغییر بدهند. همچنین شناسایی و محدود کردن آن سخت‌تر است. گرایش به استفاده از مدیریت سود یک چالش برای شیوه‌های حاکمیت شرکتی است (سیام و همکاران^۵، ۲۰۱۵).

در دوره بعد از ساربانس آکسلی نگرانی‌های اخلاقی و رفتاری مدیریتی افزایش یافته است. ادبیات موجود نشان می‌دهد که مدیریت واقعی سود ممکن است باعث کاهش بازده سرمایه‌گذاری شرکت شود (کوهن^۶ و زاروین^۷، ۲۰۰۸) و همچنین ممکن است تأثیر منفی بر عملیات آینده داشته باشد (گانی^۸، ۲۰۱۵) و به تبع آن سهامداران. از آنجا که مدیران هیئت‌مدیره به عنوان نمایندگان سهامداران در همه مسائل مسئولیت دارند، باید دستکاری سود توسط فعالیت‌های واقعی را محدود کنند.

کمیته‌ی حسابرسی یکی از کمیته‌های هیئت‌مدیره واحد اقتصادی و متشکل از ۳ تا ۵ و در برخی موارد ۷ نفر از اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره است که مسئولیت نهایی نظارت بر کلیه فعالیت‌های مالی شرکت را بر عهده دارد. کمیته حسابرسی باید درک کاملی از رویه‌ها و برآوردهای اساسی حسابداری شرکت داشته باشد. کمیته حسابرسی باید در مورد فرآیند برآوردهای با اهمیت مورد استفاده و داده‌ها و مفروضات اصلی نهفته در این برآوردها، به‌ویژه مواردی که بسیار قضاوتی هستند، مذاکرات منظم و عمیقی با مدیریت داشته باشد (میگر^۹، ۲۰۱۶). اگرچه کمیته حسابرسی نقش کلیدی در نظارت بر فرایند گزارشگری مالی بازی می‌کند اما مشخص نیست که آیا ویژگی‌های کمیته حسابرسی می‌تواند مدیریت واقعی سود را تحت تأثیر قرار دهد یا خیر؟ هدف از این مطالعه بررسی اثربخشی کمیته مستقل حسابرسی در محدود کردن مدیریت واقعی سود است که در دوره بعد از ساربانس آکسلی به یک مسئله بسیار مهم تبدیل شده است. این مطالعه بررسی می‌کند که آیا مدیریت سود با ویژگی‌های کمیته حسابرسی تحت تأثیر قرار می‌گیرد یا خیر؟

تقویت فرهنگ پاسخگویی و ارتقای شفافیت اطلاعات در شرکت‌ها و سایر واحدهای اقتصادی که تمام یا بخشی از سرمایه از طریق مردم تامین شده است، ضرورتی انکارناپذیر است. بنابراین برای حصول اطمینان از مسئولیت پاسخگویی بنگاه‌های اقتصادی در مقابل افراد ذینفع باید نظارت و مراقبت کافی بعمل آید. برای اعمال این نظارت و مراقبت کافی وجود ساز و کاری مناسب لازم است. از جمله این ساز و کارها، طراحی و اجرای نظام راهبردی مناسب در شرکت‌هاست (فخاری، رضایی پسته نوئی، ۱۳۹۷).

³ Sarbanes Oxley

⁴ Cohen et al

⁵ Siam et al

⁶ Cohen

⁷ Zarowin

⁸ Gunny

⁹ Meagher

نظام راهبری شرکتی مفهومی است که در سال‌های اخیر در زمینه مسایلی همچون پاسخگویی و افزایش کیفیت اطلاعات مطرح گردیده است. کمیته حسابرسی یکی از ارکان اصلی نظام راهبری شرکتی است و همچنین یکی از مهم‌ترین کمیته‌های تخصصی هیئت مدیره محسوب می‌شود که موجب تقویت، سلامت و کیفیت گزارشگری مالی، بهبود کیفیت کنترل‌های داخلی بهبود عملکرد حسابرسان کمک به هیئت مدیره برای ایفای مسئولیت پاسخگویی و اطمینان از انطباق فعالیت‌های این واحدها با قوانین و مقررات آمره و همچنین موجب جلوگیری از اعمال غیر قانونی مدیریت می‌شود (ابراهیمی و همکاران؛ ۱۳۹۳).

کمیته حسابرسی باید به نحوی مناسب برای انجام وظایف خود ایفای نقش کند. یک منشور شفاف و مکتوب به کمیته و دیگران در درک مسئولیت‌های آن‌ها کمک می‌کند. براساس منشور کمیته حسابرسی مصوبه ۱۳۹۱/۱۱/۲۳ سازمان بورس و اوراق بهادار تهران، کمیته حسابرسی از ۳ تا ۵ عضو که اکثریت آن‌ها مستقل و تخصص مالی دارند با انتخاب و انتصاب هیئت مدیره تشکیل می‌شود. استقلال کمیته حسابرسی سنگ بنای اثربخشی کمیته حسابرسی است. تخصص و مهارت اعضای کمیته حسابرسی، یکی دیگر از ویژگی‌های کمیته حسابرسی است که با اثربخشی کمیته حسابرسی ارتباط تنگاتنگی دارد و موضوع مورد بحث این پژوهش خواهد بود. اعضای کمیته حسابرسی برای انجام موثر وظایف خود در منشور باید تخصص مالی داشته باشند و این تخصص فراتر از آشنایی صرف با صورت‌های مالی است (فخاری، محمدی و نتایج کردی، ۱۳۹۴).

ماده ۱ منشور کمیته حسابرسی تخصص مالی را بصورت زیر تعریف می‌نماید: مدرک دانشگاهی یا مدرک حرفه‌ای داخلی یا معتبر بین‌المللی در مسائل مالی (حسابداری، حسابرسی، مدیریت مالی، اقتصاد، سایر رشته‌های مدیریت با گرایش مالی یا اقتصادی) همراه با توانایی تجزیه و تحلیل صورت‌ها و گزارشگری مالی و کنترل داخلی حاکم بر گزارشگری مالی.

پژوهش‌های انجام شده در این زمینه بیانگر این موضوع است که وجود اعضای با تخصص مالی حسابداری (نه غیر حسابداری) در کمیته حسابرسی با ویژگی‌های گزارشگری مالی مرتبط است از جمله؛ محافظه‌کاری حسابداری بیشتر کیفیت بالاتر اقلام تعهدی (هالیوال و همکاران ۲۰۱۰)، مدیریت سود کمتر (بدارد و همکاران ۲۰۱۴؛ کارکلو و همکاران^{۱۰} ۲۰۱۶)، بالاتر رفتن میزان اعتبار شرکت و همچنین وقوع کمتر ضعف‌های اساسی کنترل داخلی (همت فر و مقدسی، ۱۳۹۲).

مطالعات قبلی نشان دادند که مهارت‌ها و تجارب حرفه‌ای اعضای کمیته در زمینه گزارشگری مالی یک عامل کاملاً آشکار با اثر بخشی کمیته حسابرسی است (صفری گرایلی، رضایی پسته نوئی و نوروزی، ۱۳۹۶).

ابوت و همکاران^{۱۱} (۲۰۱۷)، در یک بررسی به مطالعه رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی پرداختند. آنها با انجام پژوهشی دیگر دریافتند که ارائه نادرست صورت‌های مالی در شرکت‌های دارای کمیته حسابرسی مستقل، با متخصصان مالی، کمتر است.

¹⁰ Carcolo and colleagues

¹¹ Abbott and colleagues

ویلد^{۱۲} (۲۰۱۶)، در پژوهش خود تعدادی از شرکت‌های دارای کمیته حسابرسی را بررسی کرده و به این نتیجه رسیدند که پس از تشکیل کمیته حسابرسی، محتوای اطلاعاتی گزارش‌های سود این واحدهای اقتصادی افزایش یافته است. هرمن و همکاران^{۱۳} (۲۰۱۳)، در پژوهشی به بررسی رابطه بین تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی و ویژگی‌های سود پیش‌بینی شده توسط تحلیلگران پرداختند. نتایج آنان حاکی از این مطلب بود که تخصص مالی حسابداری اعضای کمیته حسابرسی با دو ویژگی پیش‌بینی سود تحلیلگران یعنی؛ صحت بیشتر پیش‌بینی سود پراکندگی کمتر پیش‌بینی‌ها، دارای ارتباطی معنادار است. اما برای تخصص مالی غیر حسابداری نتایجی مبنی بر وجود رابطه معنادار با سود پیش‌بینی شده مشاهده نشد.

کلین^{۱۴} (۲۰۱۲)، عملکرد کمیته حسابرسی را به طور مفصل مورد بررسی قرار دادند. نتایج آنان بیانگر این موضوع بود که کارایی و اثربخشی کمیته حسابرسی به عواملی همچون ماهیت مسئولیت کمیته حسابرسی و شخصیت اعضای آن بستگی دارد.

فاربر^{۱۵} (۲۰۱۱)، با ارائه تعریفی گسترده از تخصص مالی اعضای کمیته نشان داد که وجود کارشناسان مالی در کمیته حسابرسی منجر به وقوع کمتر تقلب مالی در شرکت خواهد شد.

دی فوند و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهش خود تخصص مالی حسابداری و غیر حسابداری را تفکیک کردند و نشان دادند که وجود اعضای با تخصص مالی حسابداری در کمیته حسابرسی شرکت‌ها با بازده غیرعادی بازار دارای رابطه مثبت و معنادار است. این در حالی بود که هیچ رابطه‌ای با وجود اعضای با تخصص مالی غیر حسابداری دیده نشد.

دیویدسان، زای و زو^{۱۶} (۲۰۰۹) در تحقیقی بازده سهام را پیرامون زمان انتصاب اعضای کمیته حسابرسی مورد بررسی قرار دادند. نتایج آنان نشان داد که اگر اعضای جدید کمیته حسابرسی دارای تخصص مالی باشند، شاهد تاثیرگذاری قابل ملاحظه‌ای روی قیمت سهام هستیم.

والاس و شی (۲۰۰۸)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که دانش و تحصیلات مالی و حسابداری اعضای کمیته حسابرسی نقشی موثر در انتشار اطلاعات قابل اتکا دارد.

ابوت پارکر و پیتر^{۱۷} (۲۰۰۲)، با انجام مطالعاتی دریافتند که نبود اعضای با تخصص مالی در کمیته حسابرسی، ارتباط معناداری با افزایش احتمال رخداد اشتباه و تقلب مالی دارد. همچنین نتایج آنان نشان داد که وجود کمیته حسابرسی مستقل از اعضای هیئت مدیره، احتمال رخداد تقلب و اشتباه مالی را کاهش می‌دهد.

فخاری و رضایی پینه نوئی (۱۳۹۷) در پژوهش خود به تأثیر وجود کمیته حسابرسی و ویژگی‌های آن بر محیط اطلاعاتی شرکت پرداختند نتایج حاصل از بررسی ۴۱ شرکت که بعد از تصویب دستورالعمل کنترل‌های داخلی در سال ۱۳۹۱ اقدام به تشکیل کمیته حسابرسی کرده اند، از طریق داده‌های ترکیبی به روش تابلویی، بیانگر آن است که رابطه مثبت و

¹² Wilda

¹³ Herman et al

¹⁴ clean

¹⁵ Farber

¹⁶ Davidson, Zay and Zoe

¹⁷ Abbott Parker and Peter

معناداری بین وجود کمیته حسابرسی و محیط اطلاعاتی شرکت وجود دارد. بعبارتی دیگر با استقرار کمیته حسابرسی در شرکت‌ها محیط اطلاعاتی آن‌ها شفاف‌تر شده و مقدار شاخص افزایش یافته است.

فخاری و رضایی پسته نوئی (۱۳۹۶) در پژوهش خود به تأثیر تخصص مالی کمیته حسابرسی بر محیط اطلاعاتی شرکت پرداختند نتایج حاصل از بررسی ۱۲۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از طریق داده‌های ترکیبی به روش تابلویی، بیانگر آن است که رابطه مثبت و معناداری بین تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی و محیط اطلاعاتی شرکت‌ها وجود دارد و تخصص مالی اعضاء کمیته حسابرسی باعث بهبود محیط اطلاعاتی شرکت و افزایش شاخص سنجش آن می‌گردد.

تاری ورد و قادری (۱۳۹۵) در پژوهش خود با عنوان بررسی تأثیر نقش تخصص مالی کمیته حسابرسی بر نگرش کوتاهمدت مدیران به این نتیجه رسیدند که تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر مدیریت سود از طریق دستکاری در فروش و کاهش مخارج اختیاری تأثیر منفی دارد. این یافته‌ها می‌تواند برای خط-مشیک‌گذاران بورس از جهت تدوین و الزام به رعایت منشور کمیته حسابرسی مفید بوده و ضرورت بکارگیری اصول حاکمیت شرکتی و تهیه داوطلبانه گزارش حاکمیت شرکتی را به همراه داشته باشد.

حیدرپور و خواجه محمود (۱۳۹۳)، در پژوهش خود به بررسی رابطه بین ویژگی‌های سود هر سهم توسط مدیریت بر ریسک و ارزش شرکت پرداختند. نتایج پژوهش آنان حاکی از این مطلب است که بین فراوانی و دقت انتشار پیش‌بینی سود هر سهم با ریسک شرکت به لحاظ آماری ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین رابطه معناداری بین فراوانی، دقت و اعتبار پیش‌بینی سود هر سهم با ارزش شرکت به دست آمد.

اسدی و بیات (۱۳۹۳)، تأثیر محافظه‌کاری بر پیش‌بینی‌های مدیریت از سود را بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که محافظه‌کاری با تعداد دفعات پیش‌بینی سود از سوی مدیریت دارای رابطه منفی و معنادار است. به بیانی دیگر با افزایش میزان محافظه‌کاری مدیران، آنها تمایل کمتری برای افشای پیش‌بینی‌های خود دارند. همچنین شواهد تجربی نشان داد که با افزایش محافظه‌کاری خطای پیش‌بینی سود مدیریت کاهش می‌یابد.

مهدوی و همکاران (۱۳۹۲)، در پژوهش خود اثر ویژگی‌های حاکمیت شرکتی بر کیفیت سود پیش‌بینی شده به وسیله مدیریت را بررسی کردند. برای ارزیابی حاکمیت شرکتی از متغیرهای ویژگی‌های هیئت مدیره، سهامداران نهادی و کمیته حسابرسی استفاده کردند و برای اندازه‌گیری متغیر سود پیش‌بینی شده نیز از دو متغیر دقت و سوگیری مدیریت در سود پیش‌بینی شده استفاده شد. نتایج نشان داد که متغیرهای حاکمیت شرکتی بر کیفیت سود پیش‌بینی شده به وسیله مدیریت شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری ندارد.

تختائی و همکاران (۱۳۹۰)، در مقاله خود با مروری بر پژوهش‌های انجام شده، تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی را بر بهبود و کیفیت گزارشگری مالی شامل کیفیت سود و مدیریت سود مورد بررسی قرار دادند. با توجه به نتایج پژوهش‌های انجام شده، به نظر می‌رسد که باید از طریق اقداماتی از قبیل استقلال کمیته حسابرسی، وجود افرادی با تخصص مالی و حسابداری و حسابرسی در کمیته حسابرسی و افزایش بهبود اثربخشی کمیته حسابرسی به منظور اطمینان از ارائه صادقانه فرایند گزارشگری مالی و گسترش پژوهش‌های انجام شده در زمینه کمیته حسابرسی و ویژگی‌های آن، تأکید بیشتری در زمینه بهبود آثار کمیته حسابرسی بر فرایند گزارشگری مالی انجام گیرد.

براساس مطالب بیان شده در پیشینه پژوهش، ضرورت ایجاد کمیته حسابرسی اثر بخش در شرکت بر هیچ کس پوشیده نیست. کمیته تخصصی که در ایران به طور جدی در تمام شرکتها تشکیل نگردیده است اما به دلیل الزام بورس اوراق بهادار تهران امید است در سالهای آتی شاهد تشکیل و فعالیت تاثیر گذار آن در تمام شرکتها باشیم. چنین ساز و کار نظارتی، کنترلی و راهبری... در صورتی اثربخشی خواهد داشت که تمام اعضای آن از تخصص و سابقه مالی مناسب برخوردار باشند. این مهم موجب می شود اطلاعات قابل اتکا تر و گزارشات با کیفیت تر در اختیار مدیریت شرکت قرار گرفته و مدیر نیز براساس این اطلاعات تحلیل های بهتری ارائه و پیشنهائی های دقیقتری را از سود هر سهم در اختیار استفاده کنندگان قرار دهد. چرا که همان طور که مشهود است اطلاعات مربوط به سود برای سرمایه گذاران جهت تصمیم گیری شان جذابیت بیشتری دارد. به همین منظور این مقاله درصدد است رابطه بین تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی و ویژگی های سود ارائه شده از سوی مدیریت شرکت (صحت و پراکندگی پیشنهائی های انجام شده طی سال) را بررسی نماید.

بذرافشان و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی تحت عنوان «فرا تحلیل (متا آنالیز) استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی» به اجرای فراتحلیل رابطه استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی می باشد. در فضای تحقیقات علمی گرچه ممکن است انتظار بر این باشد که کمیته حسابرسی مستقل منجر به بهبود فرآیند گزارشگری مالی می شود ولی نتایج تحقیقات تناقضات و ناسازگاری هایی همراه می باشد. جهت یکپارچه سازی نتایج تحقیقات مختلف و شناسایی عوامل تعدیل کننده روابط بین متغیرهای استقلال و کیفیت، در این تحقیق از روش شناسی فراتحلیل (متا آنالیز) که در زمره روش های کمی آماری محسوب می شود بهره خواهیم برد. نتایج بررسی مطالعات انجام شده در بازه زمانی سال های ۲۰۱۳-۲۰۰۰ پیرامون این رابطه، بیانگر آن است که این مطالعات نامتجانس (ناهمگن) می باشند. در راستای شناسایی عامل این عدم تجانس، با تقسیم بندی تحقیقات بر مبنای معیارهای متفاوت کیفیت گزارشگری مالی و محاسبه آماره کای دو درون گروهی دریافتیم که این معیارهای متفاوت بکار رفته در تحقیقات یکی از عوامل تناقض در نتایج تحقیقات بوده اند. در ادامه بررسی مشاهده شد رابطه معناداری بین استقلال کمیته حسابرسی با مدیریت سود و امتیاز کیفیت وجود ندارد در حالی که در مقابل، رابطه معناداری بین استقلال کمیته با کیفیت اقلام تعهدی، بازده غیرعادی و تجدید ارائه و تقلب وجود دارد.

۲. روش پژوهش

برای گردآوری داده های مورد نیاز این پژوهش از نرم افزارهای اطلاعاتی ره آورد نوین و همچنین از آرشیو الکترونیکی کتابخانه بورس اوراق بهادار تهران استفاده شده است. لازم به توضیح است که اطلاعات مربوط به تخصص مالی اعضا از سایت بورس اوراق بهادار تهران قسمت حسابرسی شرکت ها گردآوری شده در این قسمت اسامی ۲۱۹ شرکت بورس و فرابورسی که کمیته حسابرسی دارند درج گردیده و اطلاعاتی همچون عضو مالی، مستقل اعضای کمیته حسابرسی مشخص گردیده است. در ضمن اطلاعات تکمیلی مربوط به اعضای کمیته حسابرسی در شبکه کدال موجود می باشد (که بعضا ممکن است تغییراتی هم در اواخر سال ۱۳۹۳ در ترکیب اعضا داده شده باشد). این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از نوع توصیفی - تحلیلی همبستگی است. برای آزمون فرضیه های پژوهش از تحلیل ضرایب رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش، شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند که: ۱. کمیته

حسابرسی دارند. ۲. پایان سال مالی آنها منتهی به ۲۹ یا ۳۰ اسفند ماه است و ۳. جزء شرکت‌های واسطه‌گری مالی، بانک‌ها و بیمه‌ها نباشند.

همان‌طور که در بخش مقدمه ذکر گردید، در ۲۳ بهمن ماه ۱۳۹۱ سازمان بورس و اوراق بهادار تهران منشور کمیته حسابرسی را تصویب کرد و تمام شرکت‌ها ملزم به تشکیل کمیته حسابرسی شدند. اما با این وجود؛ هم اکنون حدود ۹۵ شرکت بورسی (با توجه به موارد گفته بالا) کمیته حسابرسی دارند، از این رو تمام شرکت‌ها به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

تعریف عملیاتی متغیرها

هدف این پژوهش بررسی این موضوع است که آیا تخصص مالی کمیته حسابرسی با مدیریت سود ارتباطی دارد. از این رو مدیریت سود را به صورت مدیریت سود واقعی و تعهدی در نظر گرفته شده است و مدل‌های رگرسیونی آن به شرح زیر می‌باشد.

مدل کلی

$$EM = \beta_0 + \beta_1 * FINs + \beta_2 * SIZE + \beta_3 * LOSSe + \beta * SURPRISE + \beta * 5 ZMIJ + \beta * 6 HORIZON + \beta * STDROE + \beta * 8 COVERAGE \quad (1)$$

مدل اول

$$EMR = \beta_0 + \beta_1 * FINs + \beta_2 * SIZE + \beta_3 * LOSSe + \beta * SURPRISE + \beta * 5 ZMIJ + \beta * 6 HORIZON + \beta * STDROE + \beta * 8 COVERAGE + \quad (2)$$

مدل دوم

$$EMA = \beta_0 + \beta_1 * FINs + \beta_2 * SIZE + \beta_3 * LOSSe + \beta * SURPRISE + \beta * 5 ZMIJ + \beta * 6 HORIZON + \beta * STDROE + \beta * 8 COVERAGE \quad (3)$$

متغیر وابسته: مدیریت سود

مدیریت سود تعهدی

کوتاری و واسلی (۲۰۰۵) مدل دیگری طراحی کردند همانند مدل تعدیل شده جونز بود. ولی در آن از نرخ بازده دارایی‌ها نیز استفاده کردند. آنها در مطالعات خود به این نتیجه رسیدند که این مدل نتایج قوی تری نسبت به مدل جونز دارد و با نماد (AMK) نشان داده می‌شود.

$$\frac{TA_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} = \beta_0 \frac{1}{Assets_{i,t-1}} + \beta_1 \frac{\Delta sales_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{PPE_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} + \beta_3 ROA_{i,t-1} + \varepsilon_{i,t} \quad (4)$$

TA: تفاوت میان سود قبل از ارقام غیر عادی و جریان نقد حاصل از فعالیتهای عملیاتی در دوره جاری.

مدیریت سود واقعی

برای اندازه گیری مدیریت سود واقعی از مدل روچودهری (۲۰۰۶) استفاده شده است.

الف- جریان نقد عملیاتی غیر عادی (RMCFO)

$$\frac{CFO_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} = \beta_0 \frac{1}{Assets_{i,t-1}} + \beta_1 \frac{sales_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{\Delta sales_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t} \quad (5)$$

CFO: جریان نقد عملیاتی،

Asset: کل داراییها در ابتدای دوره،

Sales: فروش،

ΔSales: تغییرات فروش،

ε: مقدار خطا (جریان نقد عملیاتی غیر عادی) (الهلاله و همکاران، ۲۰۱۸).

ب- هزینه تولید غیر عادی (RMPROD)

$$\frac{PROD_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} = \beta_0 \frac{1}{Assets_{i,t-1}} + \beta_1 \frac{sales_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{\Delta sales_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} + \beta_3 \frac{\Delta sales_{i,t-1}}{Assets_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t} \quad (6)$$

PROD: هزینه های تولید: هزینه تولید = (بهای تمام شده کالای فروش رفته + (موجودی کالای پایان دوره - موجودی کالای ابتدای دوره))،

ε: مقدار خطا (هزینه تولید غیر عادی).

ج- هزینه اختیاری غیر عادی (RMDISX)

$$\frac{DISEXP_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} = \beta_0 \frac{1}{Assets_{i,t-1}} + \beta_1 \frac{sales_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t} \quad (7)$$

DISEXP: هزینه های اداری و فروش،

ε: مقدار خطا (هزینه اختیاری غیر عادی).

برای اندازه گیری متغیر مدیریت سود واقعی، خطاهای این ۳ مدل را ابتدا استاندارد کرده و سپس با هم جمع می کنیم (الهلاله و همکاران، ۲۰۱۸).

که در فرمول زیر نشان داده شده است:

$$EMR = \beta_0 + \beta_1 RMCFO + \beta_2 RMPROD + \beta_3 RMDISX + \varepsilon \quad (8)$$

که در آن

EMR: مدیریت سود واقعی

RMCFO: جریان نقد عملیاتی غیر عادی

RMPROD: هزینه تولید غیر عادی

RMDISX: هزینه اختیاری غیر عادی

متغیر مستقل: تخصص مالی کمیته حسابرسی

FIN: نسبت اعضای که تخصص مالی دارند.

NFIN: نسبت اعضای که تخصص غیر مالی دارند.

متغیرهای کنترلی

SIZE: اندازه شرکت است که به صورت لگاریتم ارزش بازار سهام در شروع سال t محاسبه می‌شود.

SURPRISE: تغییر در سود خالص قبل از اقلام غیر مترقبه که بر مبنای قیمت پایانی سهم مقیاس‌بندی می‌شود.

LOSS: اگر شرکت در سال t زیان داشته باشد یک؛ در غیر این صورت صفر خواهد بود.

ZMIJ: شاخصی است برای سنجش بحران مالی شرکت.

HORIZON: لگاریتم طبیعی افق زمانی بین تاریخ آخرین پیش‌بینی سود هر سهم در سال t و تاریخ اعلام سود واقعی

هر سهم.

STDROE: انحراف معیار بازده حقوق صاحبان سهام طی ۵ سال گذشته.

COVERAGE: لگاریتم طبیعی تعداد پیش‌بینی‌های سود هر سهم در سال t .

۳. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش به صورت خلاصه در جدول ۱ نشان داده شده است. همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده

می‌شود، در اکثر متغیرها میانگین و میانه کمابیش نزدیک به هم هستند که گویای نرمال بودن داده‌هاست.

با توجه به میانگین FIN اعضای کمیته حسابرسی تخصص مالی دارند.

اندازه کمیته حسابرسی می‌تواند تاثیر سازنده‌ای روی کمیته داشته باشد، کمیته حسابرسی بزرگتر دانش وسیعتر دارند که بر

مبنای آن استدلال و استنتاج می‌کنند. میانگین آن ۳ نفر است. ۷۲٪ اعضای کمیته حسابرسی نیز طبق میانگین به دست آمده

عضو مستقل هستند. باید دقت داشت که فلسفه وجودی کمیته حسابرسی، استقبال از نگاه‌های بیرونی است بنابراین توصیه

اکید اکثر قانون‌گذاران و منشورهای کمیته حسابرسی استفاده از اعضای مستقل است. تلاش کمیته حسابرسی در انجام

وظایفش نیز با اثربخشی کمیته حسابرسی ارتباط دارد متداول‌ترین شاخص برای سنجش میزان تلاش کمیته حسابرسی،

تعداد جلساتی کمیته حسابرسی در هر سال است که در این پژوهش به عنوان متغیر کنترلی در مدل وجود دارد و میانگین

آن ۶ جلسه در سال است.

جدول ۱ - آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	میانه	انحراف معیار	چارک اول	چارک سوم
EM	-0/06448	-0/024950	0/1276680	-0/054210	-0/007560
FIN	0/9106	1/0000	0/40478	1/0000	1/0000
NFIN	0/0960	0/0000	0/26063	0/0000	0/0000
SIZE	12/4276	12/4074	0/72985	11/9366	12/7051
SURPRISE	0/0759	0295/0	0/2451	0/0065	0433/0
LOSS	0/0400	0/0000	0/2020	0/0000	0/0000
ZMIJ	-2/2685	-2/3047	2/03826	-3/5674	-0/9218
HORIZON	1/6278	1/7600	0/31074	1/5100	1/7800

0/0115	0/0064	0/00674	0/0085	0/0099	STDROE
0/8451	0/6990	0/07678	0/7782	0/7876	COVERAGE

در رگرسیون مقدار متوسط یک متغیر براساس مقادیر ثابت متغیرهای دیگر تخمین زده می‌شود، که نتایج حاصل از تحلیل ضرایب رگرسیون چند متغیره در جدول ۲ و ۳ بیان شده است.

۴. آمار استنباطی

نتایج حاصل از اجرای مدل انتخابی برای رابطه مورد بررسی که با استفاده از نرم افزار ewives صورت پذیرفته، در جدول ۲ و ۳ خلاصه گردیده است. به ترتیب موارد محاسبه شده شامل ضریب متغیر برآورد شده، خطای استاندارد، آماره تی و سطح معناداری می‌شود.

جدول ۲ - نتایج آزمون فرضیه اول

مدل ۱				
سطح معناداری	آماره T	خطای استاندارد	بتا	
924/0	-0/96**	0 /268	-0/026	(Constant)
121/0	1/568**	0/046	0/072	FIN
0/291	1/742	0/062	0/066	NFIN
722/0	356/0**	0/020	0/007	SIZE
0/185	-1/337**	0/000	-0/5520	SURPRISE
011/0	-2/594	0/062	-0/162	LOSS
000/0	-4/218	0/007	-0/028	ZMIJ
800/0	254/0**	0/37	-0/009	HORIZON
227/0	-1/216***	1/718	-2/089	STDROE
340/0	959/0-**	0/156	-0/149	COVERAGE
0/333		ضریب تعیین		
0/262		ضریب تعیین تعدیل شده		
2/217		دوربین واتسون		

***،**،* به ترتیب معنی داری در ۹۹٪، ۹۵٪ و ۹۰٪ را نشان می‌دهد.

پیش فرض های مربوط به آزمون رگرسیون

با استفاده از رگرسیون چند متغیره محقق می‌تواند رابطه خطی بین مجموعه‌ای از متغیرها را با یک متغیر وابسته به شیوه‌ای مطالعه نماید که در آن، روابط موجود فی ما بین متغیرهای مستقل نیز مورد ملاحظه قرار گیرد و خود حاوی مفروضاتی به شرح ذیل است:

میانگین (امید ریاضی) خطاها صفر باشد و واریانس خطاها ثابت باشد. بدین معنی که توزیع خطاها باید دارای توزیع نرمال باشد. دوم اینکه متغیر وابسته مقیاس فاصله‌ای یا نسبی و دارای توزیع نرمال باشد.

بین متغیرهای مستقل همبستگی وجود نداشته باشد (دارای هم خطی نباشد). از آنجا که همخطی الزاما پدیده نمونه‌ای است لذا به علت پدید آمدن داده‌های غیر تجربی بسیار در اغلب علوم اجتماعی روش واحدی برای کشف هم خطی و یا اندازه‌گیری شدت آن نداریم. در این پژوهش آماره دوربین واتسون بین ۱/۵ تا ۲/۵ می‌باشد، بنابراین بین خطاهای الگوی

رگرسیون خود همبستگی وجود ندارد و عدم وجود همبستگی بین خطاها به عنوان یکی از پیش فرض های رگرسیون در خصوص مدل برازش شده پذیرفته می شود.

نتایج آزمون فرضیه اول نشان می دهد که ضریب تعیین به میزان ۰/۳۵۲ می باشد و این الگو توانسته است ۳۵/۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته را از طریق تغییرات متغیرهای مستقل تبیین نماید. براساس نتایج به دست آمده، آماره t برای متغیر FIN برای مدل ۱ (۱/۵۶۸) در $n=95$ و سطح اطمینان ۹۵ درصد محاسبه گردید که مقدار آن کمتر از t جدول می باشد، این امر موجب تایید فرضیه اول می شود. این مطلب حاکی از ارتباط مثبت و معنادار بین تخصص مالی کمیته حسابرسی با مدیریت سود واقعی در سال مورد بررسی می باشد. در واقع می توان چنین استدلال کرد که وجود کارشناسان مالی در کمیته حسابرسی اثربخشی آن را افزایش داده و مدیریت سود بالا رفته و اطلاعات قابل اتکاتر به دست می آید و مدیریت بر مبنای این اطلاعات معتبرتر پیش بینی های دقیق تری ارائه می دهد.

جدول ۳ - نتایج حاصل از فرضیه دوم

مدل ۲				
سطح معناداری	آماره T	خطای استاندارد	بتا	
836/0	207/-**	133/0	-0/027	(Constant)
244/0	1/173**	023/0	-0/027	FIN
415/0	-1/819	0/031	025/0-	NFIN
356/0	-0/929**	010/0	009/0-	SIZE
029/0	2/221***	000/0	536/0	SURPRISE
000/0	3/991	031/0	123/0	LOSS
737/0	-0/336**	003/0	0/001	ZMIJ
651/0	453/0**	018/0	008/0	HORIZON
096/0	1/682***	850/0	1/429	STDROE
022/0	2/333***	077/0	180/0	COVERAGE
0/289		ضریب تعیین		
0/213		ضریب تعیین تعدیل شده		
2/283		دوربین واتسون		

***،**،* : به ترتیب معنی داری در ۹۹٪، ۹۵٪ و ۹۰٪ را نشان می دهد.

پیش فرض های مربوط به آزمون رگرسیون

با توجه به اینکه آماره دوربین واتسون ۲/۲۵ می باشد، بنابراین بین خطاهای الگوی رگرسیونی خود همبستگی وجود ندارد و عدم وجود همبستگی بین خطاها به عنوان یکی از پیش فرض های رگرسیون در خصوص مدل برازش شده پذیرفته می شود.

نتایج آزمون فرضیه دوم نشان می دهد که ضریب تعیین به میزان ۰/۳۵۳ می باشد و این الگو توانسته است ۳۵/۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته را از طریق تغییرات متغیرهای مستقل تبیین نماید.

نتایج حاکی از این مطلب است که آماره t برای متغیر FIN برای مدل ۲ (۱/۱۷۳) در $n=95$ و سطح اطمینان ۹۵ درصد محاسبه گردید که مقدار آن کمتر از t جدول می باشد، ضمناً بتای محاسبه شده برای این متغیر در جدول ۳ منفی می باشد

و این امر موجب تایید فرضیه دوم می‌شود. بدین معنا که هر چه تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بالاتر باشد مدیریت سود تعهدی در طی سال مورد بررسی کمتر است. متغیر کنترلی ZMIJ که بیانگر بحران مالی شرکت است دارای رابطه منفی با مدیریت سود است بدین معنی که هر چه بحران مالی شرکت بیشتر باشد مدیریت سود طی سال کمتر خواهد بود.

۵. بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها نشان داد که تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی با مدیریت سود ارتباطی معنادار است. بدین معنی که تخصص مالی اعضا منجر به مدیریت سود در طی یک سال می‌شود (این امر با نتیجه حاصل از تحقیق هرمن و همکاران ۲۰۱۳ مشابه است). بنابراین می‌توان چنین استدلال کرد که وجود کارشناسان مالی در کمیته حسابرسی؛ یعنی اعضای که علاوه بر سوابق علمی تجربه و مهارت کافی داشته باشند، اثربخشی کمیته حسابرسی را بالا برده و به دنبال آن کیفیت گزارشگری مالی بیشتر شده و اطلاعات قابل اتکاتری در اختیار مدیریت قرار گرفته، و در نتیجه مدیریت سود دقیق‌تری را ارائه خواهد داد. از این رو می‌توان گفت که یافته‌های پژوهش با نتایج مطالعات کلین (۲۰۰۷)، والاس و شی (۲۰۰۴) سازگار است چرا که آنان در تحقیقات خود دریافتند که اثربخشی کمیته حسابرسی به عواملی همچون شخصیت اعضا آن بستگی دارد و دانش و تحصیلات مالی و حسابداری نقشی موثر در انتشار اطلاعات قابل اتکا دارد.

بحث اصلی این پژوهش بررسی وجود موثر کمیته حسابرسی در شرکت به عنوان ساز و کاری مهم از نظام حاکمیت شرکت‌هاست طوری که فعالیت موثر این کمیته می‌تواند امکان تقویت و سلامت گزارشگری مالی را فراهم کند و استقلال حسابرسان را ارتقاء بخشد. کمیته حسابرسی یکی از مهمترین کمیته‌های هیئت مدیره است که مسئولیت نهایی نظارت بر کلیه فعالیت‌های شرکت را بر عهده دارد. تخصص و سابقه مالی اعضا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است طوری که موضوع اصلی این پژوهش قرار گرفت. در کنار آن استقلال اعضا هم از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که در این تحقیق به عنوان متغیر کنترلی به همراه سایر مولفه‌های حاکمیت شرکتی من جمله استقلال هیئت مدیره، تعداد جلسات تشکیل شده طی سال توسط این کمیته و ...، مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نتایج هم ارائه گردید. در اهمیت این متغیر کنترلی هم می‌توان گفت که استقلال کل اعضای این کمیته می‌تواند نقشی اساسی در ارتقای سیستم کنترل داخلی شرکت‌ها داشته باشد. همچنین با توجه به وظیفه‌ای که هیئت مدیره در سرپرستی فرایند افشا و ارائه‌ی اطلاعات دارد، این کمیته می‌تواند به استقرار سیستم‌های گزارشگری کارآمد به منظور ارائه‌ی اطلاعات شفاف و قابل اتکا با توجه به نیازهای استفاده‌کنندگان و سطح کمی و کیفی اطلاعات منتشر شده کمک کنند. چنین سیستم‌هایی باید به گونه‌ای طراحی شوند که بتوانند برای سهامداران بالقوه امکان ارزیابی عملکرد، و برای مقامات ناظر شامل سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت بورس اوراق بهادار تهران امکان نظارت را فراهم کنند.

به هر حال کمیته حسابرسی ساز و کار کنترلی نوینی در گزارشگری مالی محسوب می‌شود و علی‌رغم تایید فرضیه‌ها، پژوهش‌های بیشتری پیرامون این موضوع ضروری به نظر می‌رسد چرا که نتایج مختلفی در ادبیات وجود دارند که نشان می‌دهد رابطه‌ای بین برخی از ویژگی‌های کمیته حسابرسی و معیارهای گزارشگری مالی وجود ندارد. با این وجود این پژوهش ادبیات تخصص مالی در کمیته حسابرسی را گسترش می‌دهد.

پیشنهاد می‌شود سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران هنگام تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی به منظور اتکا به آن برای ارزیابی سهام شرکت و... به عواملی همچون ویژگی‌های اعضای کمیته حسابرسی توجه کافی داشته باشند.

در فرآیند انجام پژوهش علمی، مجموعه شرایطی وجود دارد که خارج از کنترل محقق است ولی به طور بالقوه می‌تواند نتایج پژوهش را تحت تاثیر قرار دهد. مهمترین محدودیت این پژوهش مقطعی بودن داده‌ها (۱۳۹۲) و همچنین تعداد کم نمونه آماری است و این موضوع همان‌طور که در بخش مقدمه بیان شد به دلیل الزام جدید تشکیل کمیته حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق و بهادار است. از این رو نتایج این پژوهش قابلیت تعمیم کمتری دارد. لازم به توضیح است که برخی از داده‌ها بر اثر تورم نیاز به تعدیل دارد و عدم تعدیل آن می‌تواند محدودیت عمده‌ای برای انجام پژوهش محسوب گردد.

۶. منابع و مآخذ

۱. اسدی، غلامحسین و مرتضی بیات، (۱۳۹۳)، "تاثیر محافظه‌کاری مدیریت بر پیش‌بینی‌های مدیریت از سود"، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۱، صص. ۳۸-۱۹.
۲. ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۳)، "راهنمای کاربردی کمیته حسابرسی"، تهران. انتشارات بورس.
۳. بهبودیان، جواد، (۱۳۷۸)، "آمار ناپارامتری"، انتشارات دانشگاه شیراز.
۴. تختائی، نصرالله، محمد تمیمی و زهرا موسوی، (۱۳۹۰)، "نقش کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی"، حسابدار رسمی، شماره ۱۵، صص. ۴۵-۵۶.
۵. تازی وردی، یداله، قادری، صلاح الدین. (۱۳۹۶). بررسی تاثیر نقش تخصص مالی کمیته حسابرسی بر نگرش کوتاهمدت مدیران. مطالعات تجربی حسابداری مالی
۶. حیدرپور، فرزانه و زیبا خواجه محمود، (۱۳۹۳)، "رابطه بین ویژگی‌های سود هر سهم توسط مدیریت بر ریسک و ارزش شرکت با هدف آینده‌نگری در تصمیم‌گیری"، فصلنامه دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، شماره ۲۲، صص ۲۵-۴۶.
۷. خوش طینت، محسن و م. اکبری (۱۳۸۷)، "ارزیابی متغیرهای موثر بر اعتبار پیش‌بینی سود توسط مدیریت"، فصلنامه مطالعات حسابداری، شماره ۱۹، صص. ۴۹-۲۱.
۸. ساروخانی، باقر، (۱۳۸۲)، "روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی"، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۹. طالب نیا، قدرت اله، حمید رضا و کیلی فرد، و منصوره شهنسوار، (۱۳۸۹)، "بررسی تاثیر وجود کمیته حسابرسی و جذب اعتماد سرمایه‌گذاران جهت سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران"، حسابداری مدیریت. سال سوم شماره ۴، صص. ۴۸-۳۵.
۱۰. علوی طبری، حسین و راضیه عصابخش، (۱۳۸۹)، "نقش کمیته حسابرسی و بررسی موانع ایجاد و به‌کارگیری آن در ایران"، پیشرفت‌های حسابداری. دوره دوم، شماره ۱، صص. ۱۷۷-۱۵۵.
۱۱. فرشادفر، عزت اله، (۱۳۸۰)، "اصول و روش‌های آماری چند متغیره"، انتشارات دانشگاه رازی.

۱۲. فخاری، حسین، رضائی پسته نوئی، یاسر. (۱۳۹۷). تاثیر کمیته حسابرسی بر محیط اطلاعاتی شرکت. حسابداری مدیریت. 11(36), 63-79.
۱۳. گجراتی، دامودار، (۱۹۸۳)، "مبانی اقتصادسنجی"، ترجمه حمید ابریشمی، انتشارات دانشگاه تهران، جلد دوم، چاپ هفتم: ۱۳۹۰.
۱۴. منصورفر، کریم، (۱۳۸۹)، روش‌های آماری، انتشارات دانشگاه تهران.
۱۵. مهدوی، غلامحسین، مجتبی حسینی، و زهره رئیسی، (۱۳۹۲)، "تاثیر ویژگی‌های حاکمیت شرکتی بر کیفیت سود پیش‌بینی شده به وسیله مدیریت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه حسابداری مدیریت، شماره ۱۶، صص. ۴۳-۶۰.
۱۶. ملکیان، اسفندیار و همکاران، (۱۳۸۹)، "عوامل موثر بر دقت سود پیش‌بینی شده توسط شرکت‌ها شواهدی از: بازار بورس و اوراق بهادار تهران"، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۷ شماره ۶۱، صص. ۲۳-۴۸.
17. Abernthy, j. & eg. al., (2013), " Audit committee Financial Expertise and Properties of Analyst Earnings Forecasts, Journal of Advance in Accounting. 29(Spring), PP. 1-11
18. Abbott, j. Lawrence. Parker, Susan and Peters , Gray F. ,(2000), "The Effects of Audit Committee Activity and Independence on Corporate Fraud. Managerial, PP.55-67 Finance, 26(26)
19. Abbott, L., Parker, S., & Peters, G., (2004), "Audit Committee Characteristics and Restatements", Auditing: A Journal of Practice & Theory, 23(1), PP.69-87.
20. Barron, o. E., & Stuerke .P. S., (1998), "Dispersion in Analysts' Earnings Forecasts as A Measure of Uncertainty", Journal of Accounting. Auditing and Finance, 13(Summer), PP.254-270
21. Bedard, j., Chtourou, S. m., & Courteau, L. (2004), "The Effect of Audit Committee eExpertise, Independence, and Activity on Aggressive Earnings Management", Auditing: A Journal of Practice & Theory, 23 (2), PP.13-35.
22. Behn, B., Choi, j. -H., & Kang. T. (2008). Audit Quality and Properties of Analyst Earnings Forecasts", The Accounting Review, 83(2), PP.327-349.
23. Blue Ribbon Committee, (1999), "Report and Recommendation of The Blue Ribbon Committee on Improving The Effectiveness of Corporate Audit Committee", New York Stock Exchange and National Association of Securities Dealers.
24. Brown, L. D., (2001), " How Important is Past Analyst Forecast Accuracy?", Financial Analyst Journal (November/December), PP.44-49
25. Carcello, j., Hollingsworth, C, & Neal, T., (2006), "Audit Committee Financial Experts: A Closer Look Using Firm Designations", Accounting Horizons, 20(4), PP.351-373.
26. Comprix, j., Guo, j., Zhang, Y., & Zhou, N., (2012), " Accounting Expertise on Audit Committees and Expected Rates of Return on Pension Assets: Post 132R Evidence. Working Paper. Syracuse University.
27. Dechow, P., & Dichev, I. D., (2002), "The Quality of Accruals and Earnings: The Role of Accrual Estimation Errors", The Accounting Review, 77(Supplement), PP.35-59.
28. Defond, M. L., Hann, R. N., & Hu, X., (2005), " Does The Market Value Financial Expertise on Audit Committees of Boards of Directors?", Journal of Accounting Research, 43(2), PP. 153-193.

29. Farber, D., (2005), "Restoring Trust after Fraud: Does Corporate Governance Matter?", *The Accounting Review*, 80 (2), PP.539 -561.
30. Gompers, P., Ishii, J., & Metrick, A., (2003), "Corporate Governance and Equity Price", *Quarterly Journal of Economics*, 118(1), PP.107-155.
31. Hoitash, U., Hoitash, R., & Bedard, J.C., (2009), "Corporate Governance and Internal Control Over Financial Reporting :A Comparison of Regulatory Regimes", *The Accounting Review*, 84(3), PP.839-867.
32. Imhoff, E.A., & Lobo, G.J., (1992), "The Effect of Extant Earnings Uncertainty on Earnings Response Coefficients", *The Accounting Review*, 67(April), PP.427-439.
33. kelin, (2007), "Audit Committee , Board of Director Characteristics, and Earnings Management", *Journal of Accounting and Economics*, 33(3), PP. 375-400
34. Livingston, P., (2003), "Financial Eexperts on Audit Committees", *Financial Executive*, 19, PP.6-7
35. Wild, j. ,(1996), "The Audit Committee and Earnings Quality", *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 11(2), PP.247-276.
36. Wallance, N. Davidson., Xie, Biao., (2004), "Market Reaction to Voluntary Announcements of Financial Expertise", *Journal of Accounting and public policy*, 42(1), PP. 220-294.

Financial expertise of the Audit and Profit Management Committee of the companies admitted to the Tehran Stock Exchange

Aziz Gord¹
Sayed Hamid Miralaei²

Date of Receipt: 2019/02/02 Date of Issue: 2019/05/29

Abstract

One of the main pillars of corporate governance is the audit committee. Understanding and knowledge of members of the Audit Committee experience increases the financial reporting and audit firm value. The purpose of this study was to investigate the effect of financial expertise of members of the Audit Committee on earnings management of companies admitted to Tehran Stock Exchange. This research is in terms of applied and descriptive - analytic type of correlation. To collect the required data, this research has been used with new information retrieval software and also from the electronic archive of the Tehran Stock Exchange. It should be explained that information about financial expertise of members of the Tehran Stock Exchange is the part of the audited companies compiled in this The names of the 219 bourse companies and outlets that are audited by the audit committee are inscribed and information such as a financial officer has been identified as independent of the members of the audit committee. In addition, additional information is available to the members of the Audit Committee on the Codal Network (some of which may have been modified in the composition of the members in late 2014). To test the hypotheses, multivariate regression coefficient analysis has been used. The statistical population of the study is the companies accepted in the Tehran Stock Exchange. According to the systematic elimination of the company's audit committee, only 95 companies were considered as statistical samples. Data were analyzed using the software eviwes 9 Analysis and analysis. The results showed that the expertise of the audit committee members would increase the effective earnings management and reduce earnings management.

Keyword

Audit Committee, Financial Specialization, Profit Management, Real Profit Management, Accrual Profit Management

1. Faculty of Accounting, Accounting Department, Payam Noor University, Tehran, Iran

2. Graduate Student, Accounting Department, Payam Noor University, Tehran, Iran